

PUBLIEKE OMROEP

Raad van Bestuur

Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap
T.a.v. mevrouw mr M.C. van der ~~Laan~~
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Onderwerp

Bezuinigingstaakstelling MCO

Datum

12 maart 2004

Behandeld door

mr C.J.E. Dijk

Ons kenmerk

MBP/2004/0806

Telefoonnummer

035 - 677 36 00

Faxnummer

035 - 677 43 11

E-mail

Kees.Dijk@omroep.nl

Media Park

Sumatralaan 45

Postbus 26444

1202 JJ Hilversum

www.omroep.nl

T. 035 677 92 22

K.v.K. nr. 32043579

Geachte mevrouw Van der Laan,

Wij adviseerden u bij brief van 1 maart jl. uitgebreid over de aanpak ten aanzien van de voorgenomen bezuinigingen bij het MCO. Voor de goede orde sluiten wij deze brief in kopie bij en verwijzen daarnaar wat betreft onze opvattingen en afwegingen.

Ter voorbereiding van deze onderhavige brief hebben wij wederom de artistiek leider levende muziek en de eerder ingestelde stuurgroep om advies gevraagd.

In onze brief van 1 maart jl. gaven wij aan dat in feite twee varianten resteerden:

- a. Samenvoeging RKO en RSO (grootst mogelijke meerderheidsstandpunt stuurgroep MCO):
€ 3,5 miljoen en
- b. Opheffing RSO, met versterking RFO en RKO (standpunt MCO-directie en artistiek leider):
€ 3,9 miljoen.

Wij beschreven in onze brief van 1 maart jl. dat de stuurgroep bevreesd is voor een marginalisering van het symfonisch aanbod in Vredenburg in geval optie b wordt doorgevoerd, waarmee een toegankelijk aanbod voor een breder publiek in de knel zou kunnen geraken. Het MCO achtte optie a een niet begaanbare weg omdat een dergelijk 'fusie-orkest' kwalitatief onder de maat zou presteren.

Wij kwamen toen met het MCO tot de conclusie meer tijd nodig te hebben om op basis van grondige analyse te bezien welke consequenties variant a en b hebben voor het door de omroep gewenste repertoire en verzochten u om

uitstel van tenminste twee weken om de noodzakelijke nadere verkenningen te verrichten, welk verzoek door u werd gehonoreerd.

Datum

12 maart 2004

Inmiddels heeft deze analyse plaatsgehad. Over de cijfermatige uitkomst is geen verschil van oordeel tussen de stuurgroep en de artistiek leider. Als bijlage 2 treft u de tentatieve planningen aan van concerten in de beide varianten. De stuurgroep is in grote meerderheid op basis daarvan tot de conclusie gekomen dat variant a de meeste waarborg biedt voor de programmatische ambities die de omroepen op het gebied van symfonisch repertoire op het Utrechtse podium hebben. De artistiek leider, daarmee tevens het oordeel van de MCO-directie verwoordend, kiest ondubbelzinnig voor variant b en kan zich niet vinden in de keuze voor een 'fusie-orkest', mede omdat een dergelijk orkest kwalitatief sterk zal achterblijven bij het gewenste niveau.

Ons kenmerk
MBP/2004/0806

Pagina

02

De Raad van Bestuur heeft kennis genomen van de verschillende standpunten en heeft een voorkeur uitgesproken. Zoals wij in onze brief van 1 maart jl. al duidelijk hebben gemarkeerd, hebben wij, ons bewust zijnde van het belang van het MCO voor het Nederlandse muziekleven, een primaire verantwoordelijkheid voor het programmatisch belang, in het bijzonder van Radio 4. Nu uit de analyse door de stuurgroep blijkt dat juist dat belang, vertaald naar een specifiek repertoiregebied, namelijk symfonische muziek, het beste gediend is door variant a, leidt ons dat tot het uitspreken van een voorkeur voor die variant. Dat betekent overigens niet dat wij variant b principieel verwerpen.

Wij beseffen dat hiermee nog bepaald niet het taakstellend door u op te leggen bedrag van € 5,5 miljoen of zelfs van € 7,5 miljoen is gehaald. Voor de integrale invulling daarvan hebben wij u concrete aanbevelingen in onze brief van 1 maart jl. gedaan, waarnaar wij u nogmaals gemakshalve verwijzen.

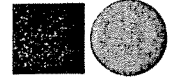
Met vriendelijke groet,

R. Bierman

Bijlagen

PUBLIEKE OMROEP

Raad van Bestuur

Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap
T.a.v. mevrouw mr M.C. van der Laan
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Onderwerp

Bezuinigingstaakstelling MCO

Datum

1 maart 2004

Behandeld door

mr C.J.E. Dijk

Geachte mevrouw Van der Laan,

Inleiding

Bij brief van 17 december 2003 heeft u het MCO gevraagd om samen met de Publieke Omroep vóór 1 maart a.s. een taakstellend bezuinigingsplan op te stellen van € 5,5 miljoen en van € 7,5 miljoen. Na overleg is voor een procedure gekozen, waarin beide partijen op grond van de eigen verantwoordelijkheden een opvatting formuleren.

Ons kenmerk

MBP/2004/0639

Telefoonnummer

035 - 677 36 00

Allereerst willen wij nogmaals benadrukken grote moeite te hebben met de als gevolg van de bezuinigingsmaatregelen noodzakelijke ingrepen in deze hoogwaardige culturele voorziening. Echter, wij kunnen er niet omheen ook begrip te moeten opbrengen voor de bezuinigingsmaatregelen die in het licht van economische omstandigheden onvermijdelijk zijn.

Faxnummer

035 - 677 43 11

E-mail

Kees.Dijk@omroep.nl

Stuurgroep

Om tot een afgewogen advies te komen hebben wij een stuurgroep ingesteld ter voorbereiding van een vooradvies. Hierin hadden zitting de inhoudelijk betrokken directies van de omroepen, coördinatoren van de netten en zenders, de artistiek leider en relevante stafleden. De stuurgroep heeft overleg gevoerd met de directie van het MCO, zowel mondeling als middels schriftelijke informatieverzoeken, teneinde een zorgvuldig feitelijk en beleidsmatig beeld te kunnen bepalen van de voorliggende financiële problematiek. Op basis hiervan zijn meerdere scenario's geschetst en grondig geanalyseerd. De stuurgroep adviseerde ons op 20 februari jl. Als bijlage sluiten wij bij enige belangrijke passages uit dit advies.

Media Park

Sumatralaan 45

Postbus 26444

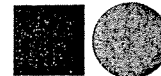
1202 JJ Hilversum

www.omroep.nl

T. 035 677 92 22

K.v.K. nr. 32043579

Eerst op 24 februari jl. hebben wij kennis genomen van een eerste standpunt van de MCO-directie in deze.

Positie Raad van Bestuur

Eerst een enkel woord over onze positie. Zoals wij boven reeds aangaven, ligt de formele besluitvorming bij directie en curatorium van het MCO. Wij fungeren als adviseur van het ministerie. Natuurlijk, ook wij beseffen dat er materieel een grotere betrokkenheid bestaat dan alleen die formele rol. Immers de MCO-ensembles spelen primair voor Radio 4-producties. In dat kader hebben wij grote stappen gezet wat de artistieke aansturing betreft van de levende muziek door de introductie van één artistiek leider levende muziek, die tevens als artistiek directeur van het MCO fungeert. In het licht van deze beslissingen hebben wij twee jaar geleden met het MCO nog afgesproken dat, na een grondige evaluatie van de thans geldende werkwijze, tot een verdere bestuurlijke integratie van MCO in Publieke Omroep zou worden overgegaan.

De huidige omstandigheden geven echter aanleiding deze voorgenomen beleidsrichting nog eens aan een heroverweging te onderwerpen. Wij hebben ons de vraag gesteld of van de publieke omroep nog wel kan worden gevergd (artistieke) eindverantwoordelijkheid te nemen voor een hoogwaardige culturele instelling als het MCO. Hoewel de financiering niet via uw kunstenbegroting loopt, is immers de inhoudelijke beoordeling van het MCO wel onderdeel gemaakt van de toetsing die door de Raad voor Cultuur in het kader van het Kunstenplan wordt gedaan. Dat maakt onze positie niet gemakkelijk, temeer daar wij hebben moeten constateren dat de belangen van de publieke omroep en die van het MCO nu eenmaal niet altijd parallel lopen. Dat is het resultaat van ontwikkelingen, zowel bij ons, als in de muziekwereld. Wij willen hiermee nu volstaan, maar kondigen al wel aan dat wij daarover graag met u en het curatorium van het MCO verder van gedachten willen wisselen.

Varianten en opties

Terug naar de weerbarstige bezuinigingsmaterie. Die laat het volgende beeld zien:

1. Voorkeursoptie: 3^e geldstroom

In het gesprek dat wij samen met de directie van het MCO op 13 februari jl. met u voerden, is aangegeven dat MCO en Publieke Omroep het eens zijn over een bezuinigingsplan dat het opheffen van enig ensemble voorkomt en de programmatische ambities van de publieke omroep niet aantast. Dit zou mogelijk zijn door provinciale en lokale overheden te betrekken bij de financiering van de bespeling van in hun invloedssfeer

Datum

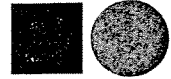
1 maart 2004

Ons kenmerk

MBP/2004/0639

Pagina

02

liggende podia, die deels nog geheel onbespeeld zijn, deels door vermindering van MCO-capaciteit zouden worden getroffen. Het betreft dan een financiering van € 5,5 á € 7,5 miljoen. Daar dient dan wel het bedrag ad minimaal € 2 miljoen (zie sub 3c) van af getrokken te worden, zodat € 3,5 á € 5,5 miljoen resteert. Dat blijft natuurlijk substantieel geld voor de betrokken overheden. Daarmee wordt echter de bespeeling van een belangrijk podium als Vredenburg veiliggesteld en kan ook Almere in de toekomst beschikken over een hoogwaardige voorziening op het gebied van de klassieke muziek.

Datum

1 maart 2004

Ons kenmerk

MBP/2004/0639

Pagina

03

2. Bezuinigingsomvang € 7,5 miljoen

Indien u om u moverende redenen zou beslissen dat de omvang van de taakstellende bezuinigingsmaatregel € 7,5 miljoen bedraagt, dan brengt ons dat in de volgende situatie. Wij constateren dat de directie van het MCO in dat geval opteert voor opheffing van het RSO. Wij zijn echter van mening dat, alvorens tot deze verstrekkende maatregel over te gaan, eerst moet worden onderzocht of de varianten 3.a of 3.b (zie hieronder), vermeerderd met substantiële bezuinigingen in de indirecte sfeer, voldoende soelaas bieden.

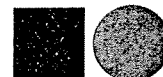
3. Bezuinigingsomvang € 5,5 miljoen

Indien uw beslissing een bezuiniging van € 5,5 miljoen oplevert, zijn er verschillende varianten:

- a. Samenvoeging RKO en RSO (meerderheidsstandpunt stuurgroep MCO):
€ 3,5 miljoen.
- b. Opheffing RSO, met versterking RFO en RKO (standpunt MCO-directie en artistiek leider):
€ 3,9 miljoen.
- c. Besparingen uit efficiëntere inzet van middelen en ensembles (grootst mogelijke meerderheidsstandpunt stuurgroep MCO):
minimaal € 2 miljoen.

Overwegingen

Wij zijn ons bewust dat hoe ons eindoordeel ook uitvalt, er immer kritiek zal zijn. Vanuit de kunstwereld, vanuit onze eigen achterban, vanuit de getroffen musici zelf en het zijn allemaal begrijpelijke uitingen van kritiek. Met een referte aan onze eerdere bespiegelingen over de verantwoordelijkheidsvraag, willen wij ons daarbij door het volgende laten leiden:

Als Raad van Bestuur dragen wij verantwoordelijkheid voor de programmering op radio, TV en internet. Dat doen wij in een bestel waarin omroepen functioneren, die ieder vanuit zijn identiteit inhoud geeft aan de gezamenlijke opdracht. Een daaruit voortvloeiende verantwoordelijkheid is die van het bewaken van het net, en zenderprofiel, i.c. dat van Radio 4. Onderdeel daarvan vormt de inbreng van levende muziek, al dan niet verzorgd door het MCO. Juist op dat onderdeel hebben wij nog geen twee jaar geleden majeure stappen gezet om tot een meer eenduidige artistieke aansturing van die levende muziek te komen. Wij hebben daarvoor een artistiek leider benoemd, die ook artistiek directeur van het MCO is. Deze MCO-directie heeft ook een formele bevoegdheid in arbeidsrechtelijke zin.

Datum

1 maart 2004

Ons kenmerk

MBP/2004/0639

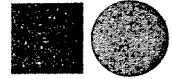
Pagina

04

Kortom, wij hebben rekening te houden met verschillende opvattingen: enerzijds die van de artistiek leider en MCO-directie, welk belang ook een vertaling kent naar het Nederlands muziekleven. Anderzijds het programmatisch omroepbelang, dat leidt tot een bepaalde repertoire behoefte, die valt te herleiden tot de taakstelling van het publieke bestel in het algemeen en individuele omroepen in het bijzonder.

Additionele maatregelen

Of nu gekozen wordt voor varianten 2, 3.a of 3.b, in alle gevallen zullen additionele maatregelen nodig zijn om tot het bedrag van € 5,5 of € 7,5 miljoen te komen. Allereerst willen wij u opnieuw de mogelijkheid van een andere financiering dan uit de mediabegroting van de muziekbibliotheek (€ 1,1 miljoen) onder uw aandacht brengen. Zo dat niet haalbaar zou zijn, verwijzen wij naar de hierboven aangegeven efficiencymaatregelen á € 2 miljoen. Deze € 2 miljoen maakte onderdeel uit van een nog groter besparingspotentieel, dat door de stuurgroep was geïdentificeerd. De MCO-directie heeft afstand genomen van bedoelde € 2 miljoen en derhalve ook van dit potentieel met als generaal argument dat het MCO de laatste jaren al geheel ontdaan was van overtollig vet. Dat kan zo zijn, toch willen wij ons daar niet bij voorbaat bij neerleggen. Het is, mede gelet op de grote (sociale) belangen die op het spel staan, alleszins gerechtvaardigd de verschillende besparingsmogelijkheden gedegen te onderzoeken. Nu de MCO-directie m.b.t. deze additionele besparingen een fundamenteel andere zienswijze heeft dan wij, ligt het in de rede een onafhankelijke derde hierover een advies te laten uitbrengen. Wij geven u in overweging dit te combineren met het onderzoek dat u in uw brief d.d. 6 november m.b.t. de MCO-begroting in het vooruitzicht stelde over de 'mogelijkheden van eigen inkomsten bij het MCO en met name bij het Metropole Orkest'. Wij adviseren u dan ook hiertoe opdracht te geven.

Resterende bezuinigingen

Zoals boven al was aangegeven liggen er 2 varianten voor die ieder minimaal € 3,5 miljoen oplevert:

- a. Samenvoeging RKO en RSO (meerderheidsstandpunt stuurgroep MCO):
€ 3,5 miljoen en
- b. Opheffing RSO, met versterking RFO en RKO (standpunt MCO-directie en artistiek leider):
€ 3,9 miljoen.

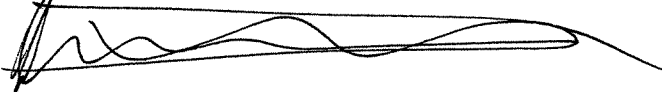
Nadere verkenningen

Van omroepzijde is aangegeven bevreemd te zijn voor een marginalisering van het symfonisch aanbod in Vredenburg in geval optie b wordt doorgevoerd, waarmee een toegankelijk aanbod voor een breder publiek in de knel zou kunnen geraken. Het MCO acht optie a een niet begaanbare weg omdat een dergelijk 'fusie-orkest' kwalitatief onder de maat zou presteren.

Gelet op de zeer korte termijn die restte na bekend worden van het MCO-standpunt tot de datum van 1 maart, zijn wij met het MCO tot de conclusie gekomen dat wij meer tijd nodig hebben om op basis van grondige analyse te bezien welke consequenties met name variant b heeft voor de door de omroep gewenste repertoire richting. Wij hopen op basis van die analyse daarover een afgewogen oordeel te geven.

Dat is reden om u uitstel te verzoeken van tenminste 2 weken om de noodzakelijke nadere verkenningen te verrichten.

Met vriendelijke groet,

b/a

R. Bierman

Datum

1 maart 2004

Ons kenmerk

MBP/2004/0639

Pagina

05

Enige belangrijke passages uit het advies d.d. 20 februari 2004 van de stuurgroep MCO aan de Raad van Bestuur

Uitgangspunten bij besparingen binnen het MCO

Mocht een hierboven genoemd convenant niet haalbaar zijn, dan zullen alsnog de besparingen binnen het MCO gevonden moeten worden, het zogenaamde terugvalsscenario.

Wij hanteren hierbij de volgende uitgangspunten, in volgorde van prioriteit:

1. basisbezuiniging van € 5 mln.;
2. mogelijke aanvullende bezuiniging van € 1,0 mln.;
3. behoud voorgenomen verbetering arbeidsvoorwaarden musici;
4. efficiënt aanwenden van middelen;
5. efficiënt inzetten van ensembles;
6. samenvoegen van orkestcapaciteit;
7. opheffen van een orkest.

De prioritering van efficiëntie in de bedrijfseconomische en inhoudelijke bedrijfsvoering van het MCO is vergelijkbaar met de prioritering die Publieke Omroep heeft gehanteerd bij haar eigen bezuinigingsplannen.

Een aantasting van de primaire functie van het MCO, de inzet van de orkestcapaciteit, hebben wij vanuit onze verantwoordelijkheid gewogen aan de hand van een aantal inhoudelijke criteria. Deze zijn in volgorde van prioriteit:

- de programmatische ambities van Radio 4, Radio 2 en in geringe mate televisie;
- de artistieke meerwaarde voor het Nederlandse muziekleven;
- de artistieke meerwaarde voor het publiek en podia;
- de belangen van muziekcentrum Vredenburg;
- de belangen van de Nederlandse Opera.

Besparingen uit efficiëntere inzet van middelen en ensembles (€ 2 mln.)

Wij hebben onderzocht of er voldoende bezuinigingen mogelijk zijn bij het MCO door efficiëntere inzet van middelen en ensembles om aan de bezuinigingstaakstelling te kunnen voldoen zonder de opheffing van een orkest. Dit geheel in lijn met de prioritering van besparingen die bij de publieke omroep is gehanteerd: efficiëntie, samenwerking en pas als laatste bezuinigen op de kerntaak. Gezien de hoogte van de financiële taakstelling constateren wij dat het niet mogelijk is door efficiëntere inzet van middelen en ensembles volledig aan deze taakstelling te voldoen. Echter, enige mogelijkheden achten wij weldegelijk haalbaar zonder schade aan ensembles, arbeidsvoorwaarden en de vitaliteit van het MCO als organisatie. Deze efficiëntiemaatregelen schatten wij op € 2 mln. en zijn de hoogste prioriteit in het bezuinigingsplan (zie bijlage voor een specificatie met toelichting).

Artistieke meerwaarde voor het Nederlandse muziekleven én publiek

Aangezien efficiëntiebesparingen, zonder aantasting van de voorgenomen verbetering van de arbeidsvoorwaarden, in totaal € 2 mln. bedragen, resteert om de basisbezuiniging van € 5 mln. te realiseren, een bezuiniging van € 3 mln. op de kerntaken van het MCO. Om over een

bezuiniging op kerntaken een uitspraak te kunnen doen dienen deze getoetst te worden aan bovengenoemde inhoudelijke criteria.

Dit betreft een toetsing op grond van de programmatische ambities van Publieke Omroep, de artistieke meerwaarde voor het Nederlandse muziekleven én het publiek.

Publieke Omroep is van mening dat de synergie tussen beide vormen van artistieke meerwaarde zo hoog mogelijk dient te zijn.

Artistieke meerwaarde voor het Nederlandse muziekleven impliceert een toetsing van het huidige repertoire ten opzichte van het repertoire van de overige ensembles in Nederland op:

- artistieke hoogwaardigheid,
- mate van initiërend zijn;
- mate van aanvullende programmering;
- bijzonderheid;
- mate van onvervangbaarheid door bestaande ensembles/orkesten.

Artistieke meerwaarde voor het publiek impliceert:

- het bespelen van meerdere podia om meerdere publieksgroepen in het land te bereiken;
- het spelen van een grote variëteit aan repertoire.

Toetsing aan de hand van de genoemde criteria levert het volgende beeld op voor de programmatische ambities van Publieke Omroep.

Op basis van een zo groot mogelijke synergie tussen artistieke meerwaarde voor het Nederlandse muziekleven én het publiek staat in de capaciteitsbehoefte van Publieke Omroep (voortvloeiend uit het levende muziek beleid) de behoefte aan symfonische producties, *tenminste* op de podia in Utrecht (Vredenburg) en Amsterdam, centraal. Dit impliceert dat voor Publieke Omroep het behoud van de symfonische orkestcapaciteit essentieel is.

De behoefte aan het programmeren van symfonische concerten kent bij de levende muziekproducenten een grote prioriteit. Hoewel de behoefte aan programmeren van kamerorkestrepertoire kwantitatief gezien wellicht kleiner is, bestaat wel degelijk het besef dat Publieke Omroep een rol van betekenis heeft te spelen op het gebied van de kamerorkestmuziek. Juist in deze discipline speelt het RKO al 60 jaar een voortrekkersrol, met name op het gebied van eigentijdse muziek en de Nederlandse muziek in het bijzonder.

Samenvoegen RSO en RKO (€ 3,5 mln.)

Op grond van vorenstaande zijn wij tot de slotsom gekomen dat zoveel mogelijk de symfonische- én de kamerorkestmuziek capaciteit intact gelaten moet worden. Daarom bepleiten wij een samenvoegen van het RSO en het RKO, in combinatie met een reductie van ca. 40 fte's. Daarmee wordt ons inziens het behoud van een zo groot mogelijke synergie van artistieke meerwaarde voor het Nederlandse muziekleven én publiek gegarandeerd. Een dergelijke samenvoeging kan echter, mede gezien de ervaringen in het verleden, alleen een succes worden als sprake zal zijn van strikte inhoudelijke en organisatorische waarborgen. Dit leidt tot het volgende statement.

Onder scherp te definiëren inhoudelijke en organisatorische randvoorwaarden en harde waarborgen kan een samengevoegd RSO en RKO zowel voor hoogwaardig symfonisch als kamerorkest repertoire worden geprogrammeerd. Hiermee blijft een, naar omstandigheden, zo groot mogelijke flexibiliteit in stand. Op deze wijze kan bijvoorbeeld de laboratoriumfunctie van het huidige RKO worden gegarandeerd.

Dit idee sluit in grote lijnen aan bij het voorstel van de *Commissie Hierck* om musici van het MCO flexibeler in te zetten. Sterker nog, het biedt volgens de commissie de mogelijkheid nieuwe en interessante perspectieven te openen.

Daarnaast heeft samenvoegen van het RSO en het RKO nauwelijks gevolgen voor de programmatische inzet van het Groot Omroep Koor (GOK).

Er zal niet aan te ontkomen zijn dat het aantal symfonische- c.q. kamerorkestproducties zal verminderen (met ca. 40). Echter, indien met inachtneming van de artistieke waarborgen flexibel met de dan resterende capaciteit wordt omgegaan, zal de schade die deze bezuinigingsmaatregelen aan de programmeringsbehoefte van Publieke Omroep toebrengt, te overzien zijn. En niet te vergelijken met het opheffen van één geheel ensemble.

Wij schatten de besparing door samenvoegen van het RSO en het RKO op € 3,5 mln. Dit is inclusief besparing op huisvestingskosten (studio gesitueerd buiten pand op de Heuvellaan), techniek- en dirigentenkosten.

Afvoeiingsmogelijkheden bij samenvoegen RSO en RKO

Om de sociale gevolgen van het samenvoegen van het RSO en RKO, in combinatie met een reductie van ca. 40 fte's, te beperken, kan onderzocht worden of het mogelijk is om een éénmalige afvoeiingsregeling te maken die voor alle klassieke radio-orkesten geldt. Hierbij kan iedere musicus van bijvoorbeeld boven de 54 jaar met een regeling vertrekken. Zo wordt er ruimte binnen de overblijvende orkesten (RFO en samengevoegd RSO/RKO) gecreëerd voor musici onder de 54 jaar. Hiervoor zou de leeftijdsopbouw, gecombineerd met het instrument, per ensemble in kaart moeten worden gebracht. Dit heeft als positief neveneffect dat de gevolgen van de bezuinigingsoperatie alle klassieke orkestleden regarderend en niet beperkt blijft tot één of twee ensembles.

Aanvullende besparingen op basis van onderzoek (€ 0,5 mln.)

Met de efficiëntiemogelijkheden en samenvoeging van het RSO/RKO wordt een totale besparing gerealiseerd van ca. € 5,5 mln. Aanvullend stellen wij het volgende voor:

- Wij schatten de reële capaciteitsbehoefte van de Publieke Omroep aan het Metropole Orkest substantieel lager dan 100%. Toch wordt nauwelijks tot niet aan het bestaansrecht van het Metropole Orkest getwijfeld. Dit heeft tot gevolg dat wij, ondanks de lagere behoefte aan het orkest, het opheffen van het Metropole Orkest niet opportuun achten. Wel hebben wij in navolging van de budgetbrief van de staatssecretaris aan het MCO d.d. 6 november 2003 behoefte aan een gedegen onderzoek naar de besparingspotentie qua kosten, opbrengsten én externe financiering van het Metropole Orkest. Immers, wij beseffen dat het laten voortbestaan van een ondercapaciteit omdat "het er nu eenmaal

gratis is" in de huidige financiële omstandigheden niet acceptabel meer is. Wij schatten de besparingspotentie minimaal op ca. € 0,5 mln.

- Indien bovenstaand onderzoek wordt geïnitieerd is, zoals eerder gesteld in de notitie, een verbreding naar de inzet van alle orkesten wenselijk. Publieke Omroep heeft behoefte aan een beter inzicht in de mogelijkheden de inzet van de ensembles beter af te stemmen op de capaciteitsbehoefte van de omroepen. Tevens is een inventarisatie van mogelijke extra inkomsten wenselijk.

Verschil besparingspotentieel en taakstellende basisbezuiniging

Indien zich een verschil tussen het besparingspotentieel en de taakstellende basisbezuiniging van € 5 mln. laat zien, is de Stuurgroep van oordeel dat dit bedrag dient te worden geherinvesteerd in de versterking van het artistieke beleid van het MCO en Publieke Omroep gezamenlijk.

Toelichting afgewezen varianten

Wij willen toelichten waarom wij varianten anders dan het samenvoegen van het RSO en het RKO onaanvaardbaar vinden.

Het opheffen van één van de twee symfonie-orkesten

Dit is niet consequent met de gevolgde lijn in de afgelopen kunstenplanperioden waarbij, onder andere ter voorkoming van de opheffing van het RSO (85 fte's), een artistiek leider is benoemd.

De argumenten en consequenties worden hieronder gegeven. Het schrappen van één van de twee symfonisch orkesten (RSO/RFO) leidt voor Radio 4 en de producenten van de levende muziek tot:

1. Een vermindering met minimaal 40 symfonische producties. Hierdoor ontstaat een programmatische lacune over de hele breedte van de programmering die niet opgevangen kan worden door het werken met overige landelijke orkesten die:
 - problemen kennen met de seizoensplanning;
 - hoge structurele kosten met zich mee brengen.Ook het aankopen van repertoire dat door landelijke orkesten geprogrammeerd wordt zal deze lacune niet kunnen opvangen.
2. De grote series zullen met ca. één derde worden teruggebracht, zoals:
 - series, bijzondere projecten en thematische series in Vredenburg;
 - het aantal concerten in de ZaterdagMatinee;
 - het aantal concerten in de zondagochtendconcertserie;
 - het aantal producties dat op basis van coproductie bestaan (festivals).
3. De consequenties voor de Nederlandse muziekontwikkeling zijn:
 - het schrappen van een aanzienlijk aantal compositieopdrachten omdat die niet meer uitgevoerd kunnen worden (dus vermindering aantal Nederlands eigentijds product). Dit is schadelijk voor de ontwikkeling van het Nederlandse muziekleven, en heeft verlies van werkgelegenheid van componisten tot gevolg;
 - minder 'export' via EBU uitwisseling, door minder aanbod/productie Nederlandse composities;
 - het wegvallen van studio producties.

4. Door het schrappen van één symfonieorkest zal er een capaciteitsoverschot van ca. 35 tot 40% ontstaan voor het Groot Omroep Koor. Nu zijn er ca. 7 à 8 producties per symfonieorkest per seizoen in samenwerking met het GOK.

Opheffen RKO

Zoals gesteld zal door het volledig opheffen van het RKO een toonaangevende positie in het kamerorkestrepertoire, met name op het eigentijdse (Nederlandse) repertoiregebied, verloren gaan. Door het samenvoegen van RSO en RKO onder strikte voorwaarden, blijft deze inzet behouden. Dit heeft dus duidelijk voorkeur boven volledig opheffen van het RKO.

Inkrimpen GOK

Een mogelijke optie was het inkrimpen van het GOK (nu ca. 80 fte) naar een 'kern' koor van ca. 40-50 leden, dat indien dit voor het repertoire nodig is, uitgebreid wordt op incidentele basis. Repertoireonderzoek leert dat het GOK ca. 20 producties per jaar wordt ingezet voor omroepproducties, waarvan slechts voor een deel het gehele koor wordt benut.

Echter, het risico dat met een dergelijke maatregel het unieke karakter van dit koor onherstelbaar wordt aangetast is dermate groot, dat wij aan deze variant geen voorkeur verlenen.

Bijlage:

Specificatie en toelichting efficiëntere inzet van middelen en ensembles (totaal € 2 mln.)

Huisvesting (€ 0,5 mln.)

- De basisberekeningen van MCO die ten grondslag lagen aan de aankoop van het pand aan de Heuvellaan gingen uit van een mogelijke besparing van € 300.000 tot € 500.000 ten opzichte van huur.

Personeelskosten (€ 0,5 mln.)

Uitgangspunt bij besparingen op personeelskosten is dat deze niet ten koste gaan van de voorgenomen verbetering van de arbeidsvoorwaarden.

- MCO heeft in 2002 een bedrag ontvangen om de ensembles van een niet-randstedelijke status naar een randstedelijke status op te waarderen. Deze middelen zijn in principe voor het RFO en RKO bestemd. De salarissen bij een randstedelijke status zijn 10% hoger dan van een niet-randstedelijke status. Dit bedrag, ca. € 675.000, is nog niet uitbetaald maar in een bestemmingsreserve geplaatst.
- Voor het budget van 2003 heeft MCO ca. € 900.000 extra ontvangen op grond van een onderzoek van Cap Gemini, waarbij de arbeidsvoorwaarden van de MCO-orkesten zijn vergeleken met de niet-omroep orkesten. Het budget dient voor de verlenging van de schalen van de orkestmusici, het ondersteunende personeel en voor de verbetering van de salarissen van de zakelijke leiding en de remplaçanten. Voor het GOK is geen extra geld beschikbaar.

De optelsom van deze aanvullende budgetten is ca. € 1,6 mln. Bij het samenvoegen van het RSO en RKO kan hiervan naar schatting € 0,3 mln. bespaard worden, namelijk het aandeel van deze aanvullende budgetten dat gerelateerd is aan de reductie van ca. 40 fte's.

- Het opheffen van de strikte arbeidsvoorwaardelijke scheidslijn tussen de orkesten biedt de mogelijkheid een arbeidspool in te richten voor remplaçanten. Daarnaast kunnen de versterkingskosten door doelmatige planning verminderd worden. Deze besparingen worden geschat op totaal ca. € 0,2 mln.

Naburige rechten (€ 0,3 mln.)

- In afwijking van andere orkesten ontvingen de musici van het MCO een structurele opslag op hun salaris van 5,5% ten behoeve van naburige rechten. Deze structurele opslag is inmiddels afgeschaft. De minderkosten bedragen ca. € 1.050.000. Daarvoor in de plaats is een incidentele vergoeding gekomen. Deze wordt in de begroting van 2003 ingeschat op ca. € 700.000. Per saldo een besparing van ca. € 350.000.

Efficiëntere inzet ensembles klassieke muziek (0,4 mln.)

Een efficiëntere inzet van de klassieke ensembles is mogelijk door de ensembles minder te programmeren in buitenproducties (oude 20% regeling). Op deze wijze ontstaan de volgende besparingen:

- Ensembles kunnen (nog) vaker ingezet worden voor de huidige series. Dit geeft een besparing op de huidige uitkoopkosten van de producerende omroepen. Schatting besparing ca. € 0,2 mln.
- De variabele kosten van buitenproducties vervallen. Schatting besparing ca. € 0,2 mln.

Vergoeding Utrecht voor inzet MCO in Vredenburg

- Indien een convenant niet haalbaar is, achten wij het redelijk dat de gemeente Utrecht een bijdrage levert aan de inzet van de MCO-ensembles in Vredenburg (minimaal € 0,3 mln.).

Samenvatting efficiëntere inzet middelen en ensembles

	in mln.
Huisvesting	0,5
Aandeel 40 fte's in randstedelijke middelen en additief Cap Gemini	0,3
Remplaçanten en versterkingskosten	0,2
Minderkosten naburige rechten	0,3
Efficiëntere inzet klassieke ensembles	0,4
- (waarvan € 0,2 besparing bij de omroepen)	
Vergoeding Utrecht voor inzet MCO in Vredenburg	0,3
Totaal besparingspotentieel	2,0

tentatieve planning MCO

	producties binnen concertseizoen Utrecht		producties buiten concertseizoen Utrecht	
	RFO+	RKO+	RFO+	RKO+
Matinee		12	10	1
Matinee+Holland Festival				2
Utrecht vrij programmeerbaar		8	16	
Utrecht deels vrij programmeerbaar (incl. 1x cd-opn)		3	1	
Utrecht niet vrij programmeerbaar		4	4	
ZOC		5 (1 i.c.m. cd-opn.)	6	3
Holland Festival				1
Robeco				4
losse cd-productie		2		
DNO		1 (9 voorstellingen)		
tournee			1	1

tentatieve planning programmeurs

	producties binnen concertseizoen Utrecht		producties buiten concertseizoen Utrecht	
	RFO	fusieorkest	RFO	fusieorkest
Matinee		12	8	1
Matinee+Holland Festival				2
Utrecht vrij programmeerbaar		8	23	
Utrecht deels vrij programmeerbaar (incl. 1x cd-opn)		3	2	
Utrecht niet vrij programmeerbaar		4	3	
ZOC		5 (1 i.c.m. cd-opn.)	6	3
Holland Festival				1
Robeco				4
losse cd-productie		2		1
DNO		1 (9 voorstellingen)		
tournee				1

conclusies op hoofdlijnen

tentatief MCO (gedurende Utrechtse seizoen):

- 21 x Matinee vrij programmeerbaar (1x Matinee niet vrij programmeerbaar, RKO-Brüggen)
- 24 x Utrecht vrij programmeerbaar
- aantal verschillende programma's Utrecht: 36

tentatief programmeurs (gedurende Utrechtse seizoen):

- 20 x Matinee vrij programmeerbaar
- 31 x Utrecht vrij programmeerbaar
- aantal verschillende programma's Utrecht: 43

De overzichten spreken over producties, deze kunnen dus leiden tot meer concerten.

Verschillen ontstaan door schrappen Donaueschingen, schrappen 2-weekse Matinee met Eötvös-Stockhausen, splitsing kerstconcert RFO naar fusieorkest en schrappen Italië-tournee RKO (waaronder concert tourneerepertoire in Matinee) (= totaal 7 weken/2 Matinees).